

Izvorna jezična inačica ove stranice [sk](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

slovački

Swipe to change

Temeljne pravice

Slovačka

Državna sodišča**Državne institucije za varstvo človekovih pravic****Varuh človekovih pravic****Specializirani organi za varstvo človekovih pravic****Drugo****Državna sodišča****Seznam sodišč**

Pravni okvir za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin na Slovaškem je ustava Slovaške republike (zakon št. 460/1992, kakor je bil spremenjen). Slovaška ustava ima kot temeljni akt Slovaške prednost pred katerim koli drugim zakonodajnim aktom. Drugo poglavje slovaške ustave (členi 11 do 54) določa **splošno varstvo temeljnih pravic in svoboščin**, med katerimi so temeljne človekove pravice in svoboščine (v mednarodnih dokumentih znane kot državljanske pravice), politične pravice, pravice narodnih manjšin in etničnih skupin, ekonomske, socialne in kulturne pravice, pravica do varstva okolja in kulturne dediščine ter pravica do sodnega in drugega varstva. Temeljne pravice in svoboščine so na Slovaškem zagotovljene vsem ne glede na spol, raso, barvo kože, jezik, veroizpoved ali religijo, politično ali drugo prepričanje, narodnost ali socialno poreklo, pripadnost narodnostni ali etnični skupini, lastništvo premoženja ter družinski ali drug status. Nihče ne sme biti oškodovan, dobiti neupravičeno prednost ali biti zapostavljen na kateri koli od teh podlag. Nikomur ne smejo biti kršene pravice, ker se je odločil uveljavljati svoje temeljne pravice in svoboščine (člen 12(2) in (4) slovaške ustave). Tujcem na Slovaškem so priznane vse temeljne človekove pravice in svoboščine, zagotovljene s slovaško ustavo, vključno s pravico do azila, razen tistih, ki so izrecno dodeljene samo državljanom Slovaške republike (člen 52(2) in člen 53 slovaške ustave). Pogojevanje in omejevanje temeljnih pravic in svoboščin ter obseg dolžnosti v času vojne, sovražnosti in izrednih ali nujnih razmer so določeni v ustavnem zakonu o državni varnosti v času vojne, sovražnosti in izrednih ali nujnih razmer (zakon št. 227/2002).

V skladu s členom 46 slovaške ustave **lahko vsaka oseba v okviru postopka, določenega z zakonom, svoje pravice uveljavlja** pred neodvisnim in nepristranskim **sodiščem**, v primerih, določenih z zakonom, pa pred drugim organom Slovaške republike. V praksi poznamo celo vrsto človekovih pravic, tj. človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki jih je mogoče opredeliti z zakonom, pa tudi takih, za katere to ni mogoče. Vsebinsko lahko take pravice in svoboščine vključujejo civilne, politične, ekonomske, socialne, kulturne in druge pravice, zagotovljene s slovaško ustavo, drugimi ustavnimi zakoni, zakoni in drugo zakonodajo ter z mednarodnimi pogodbami o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah (mednarodno pravo o človekovih pravicah), ki so za Slovaško zavezujoče. Pristojnosti za preizkus odločitev, povezanih s temeljnimi pravicami in svoboščinami, ni mogoče izključiti iz pristojnosti sodišč. Kdor trdi, da **so mu bile z odločbo javnega organa kršene pravice**, lahko od sodišča zahteva sodni preizkus odločbe, razen če zakon določa drugače. S slovaško ustavo in drugimi zadevnimi zakoni je zagotovljena **pravica vseh do nadomestila za škodo, povzročeno z nezakonito odločbo sodišča, katerega koli drugega državnega ali javnega organa ali z nepravilnim uradnim postopkom**. Podrobnosti o tem so določene z zakonom št. 514/2003 o odgovornosti za škodo, povzročeno med izvajanjem javne oblasti, in spremembah nekaterih drugih zakonov. S tem zakonom so urejene odgovornost države za škodo, ki jo javni organi povzročijo med izvajanjem javne oblasti, odgovornost občin in višjih ozemeljskih enot za škodo, ki jo organi lokalne oblasti povzročijo med izvajanjem svojih pristojnosti, predhodna obravnava odškodninskih zahtevkov in pravica do uveljavljanja regresnih zahtevkov.

V skladu s členom 46 slovaške ustave, navedenim zgoraj, je v členu 3 zakonika o civilnem postopku **zagotovljena pravica, da se pred sodiščem uveljavlja varstvo prave, ki je bila ogrožena ali kršena**. Zakonik o civilnem postopku določa postopke, ki jih morajo sodišče in udeleženci upoštevati v civilnem postopku, da se zagotovijo **pravično varstvo pravic in zakonitih interesov** udeležencev ter spoštovanje zakonov, pravično izpolnjevanje dolžnosti in spoštovanje pravic drugih oseb. Sodišča v civilnih postopkih obravnavajo in razrešujejo spore in druge pravne zadeve, zagotavljajo izvrševanje odločb, ki niso bile izvršene prostovoljno, ter skrbijo, da **pravice ali pravno varovani interesi** fizičnih in pravnih oseb **niso kršeni** in da se te pravice ne zlorabijo na račun takih oseb.

Sodišča v civilnih postopkih v skladu s členom 7(1) in (2) zakonika o civilnem postopku obravnavajo in razrešujejo **spore in druge pravne zadeve na področju civilnega, delovnega, družinskega, trgovskega in gospodarskega prava**, razen če jih v skladu z zakonom ne obravnavajo in o njih odločajo drugi organi. Sodišča v civilnih postopkih preizkušajo tudi zakonitost odločb javnih organov ter odločb, ukrepov in drugih posredovanj javnih organov ter razsojajo, ali so pravni ukrepi, ki jih lokalni organi sprejmejo v zadevah v zvezi z lokalno oblastjo, v skladu z zakonom in ali je izvajanje javne oblasti v skladu z vladnimi uredbami in ministrskimi odredbami ter odredbami drugih osrednjih državnih organov, razen če zakon določa, da te zadeve obravnavajo in o njih odločajo drugi organi. Druge zadeve obravnavajo in o njih odločajo sodišča v civilnih postopkih samo, če je tako določeno z zakonom.

Redna sodišča na Slovaškem

Na Slovaškem pravosodne zadeve obravnavajo neodvisna in nepristranska sodišča. Pravosodne zadeve so na vseh ravneh ločene od zadev državnih organov.

Postopki pred sodišči temeljijo na dvostopenjskem načelu, v skladu s katerim se je mogoče pritožiti zoper sodbe sodišč na prvi stopnji (okrožnih sodišč – okresné súdy). Pritožbe, ki se štejejo za ustrezno pravno sredstvo, obravnavajo višja sodišča na drugi stopnji (območna sodišča – krajské súdy).

Sistem rednih sodišč sestavljajo vrhovno sodišče Slovaške republike, specializirano kazensko sodišče, 8 območnih sodišč in 45 okrožnih sodišč, ki odločajo o vseh zadevah zunaj izključne pristojnosti ustavnega sodišča Slovaške republike; to pomeni, da odločajo o civilnih in kazenskih zadevah, preizkušajo pa tudi zakonitost odločb in postopkov državnih organov (upravno sodstvo), če tako določa zakon. Slovaška trenutno nima vojaških sodišč, ki bi bila ustanovljena z zakonom.

Upravno sodstvo

Preizkus zakonitosti odločb in postopkov javnih organov je urejen z določbami petega dela zakonika o civilnem postopku (zakon št. 99/1963, kakor je bil spremenjen).

V upravnem sodstvu sodišča izvajajo preizkus na podlagi pritožb ali ugovorov v zvezi z zakonitostjo odločb ali postopkov javnih organov. V upravnem sodstvu sodišča preizkušajo zakonitost odločb in postopkov javnih organov, lokalnih organov in organov zainteresiranih lokalnih subjektov ter drugih pravnih in fizičnih oseb, če so te na podlagi zakona pristojne za odločanje o pravicah in obveznostih fizičnih in pravnih oseb na področju javne uprave („odločbe in postopki upravnih organov“). „Odločbe upravnih organov“ pomenijo odločbe, ki jih ti organi izdajo v upravnih postopkih, in druge odločbe, s katerimi se določijo, spremenijo ali razveljavijo pravice in obveznosti fizičnih ali pravnih oseb ali s katerimi bi bilo mogoče neposredno poseči v pravice, pravno varovane interese ali obveznosti fizičnih ali pravnih oseb. „Postopek upravnega organa“ vključuje tudi neukrepanje. Sodišča, ki so del upravnega sodstva, odločajo o predlogih za naložitev obveznosti javnim organom, da upoštevajo pravice in obveznosti fizičnih in pravnih oseb na področju javne uprave, in o ukrepih za zagotovitev izvršitve odločb na podlagi postopka, določenega v členih 250b in 250u. Sodišča, ki so del upravnega sodstva, zagotavljajo varstvo pred nezakonitim posredovanjem javnih organov in izvršljivost odločb tujih upravnih organov. Na volilnem področju in v zadevah, povezanih z registracijo političnih strank in političnih gibanj, sodišča ukrepajo in odločajo v skladu s določbami tega dela in v okviru, določenem s posebnimi predpisi. Po potrebi in v skladu z določbami tega dela ukrepajo in odločajo tudi, če je tako predpisano s posebnimi določbami ali če se z mednarodnimi pogodbami, ki so za Slovaško zavezujoče, zahteva preizkus odločb javnih organov.

Ti posebni primeri lahko vključujejo:

ukrepe ali odločbe v zvezi s pritožbami, vloženimi zoper odločbe ali postopke upravnih organov;
ukrepe ali odločbe v zvezi s pritožbami, vloženimi zoper odločbe upravnih organov, ki še niso dokončne;
ukrepe zoper neukrepanje javnih organov;
ukrepe varstva pred nezakonitim posredovanjem javnih organov;
posebne vrste ukrepov (kot so ukrepi na volilnem področju).

Podrobnosti so urejene v členih 244 do 250z zakonika o civilnem postopku.

Sodišča nimajo pristojnosti za spreminjanje zakonodaje, ki jo je sprejela izvršilna oblast (sekundarna zakonodaja). Če pa sodišče meni, da katera koli druga zakonodaja, njen del ali posamezna določba, ki se nanaša na obravnavano zadevo, **krši ustavo, ustavni zakon, „prednostno“ mednarodno pogodbo** (na podlagi člena 7(5) ustave) **ali zakon**, v skladu s členom 144(2) slovaške ustave **prekine postopek in stori vse potrebno za začetek postopka pred ustavnim sodiščem** (na podlagi člena 125(1)). Pravno mnenje ustavnega sodišča, ki ga vsebuje njegova odločba, je za sodišče zavezujoče. Vendar pa začetek postopka pred ustavnim sodiščem sodišča ne oprostí dolžnosti, da v zadevi odloči tako, kot je določeno z zakonom.

Ustavno sodišče Slovaške republike

Ustavno sodišče Slovaške republike (Ústavný súd Slovenskej republiky)

Hlavná 110

042 65 Košice 1

SLOVAŠKA

Telefon: +421 55 7207211

Telefaks: +421 55 6227639 (predsednik)

E-naslov: info@concourt.sk

Spletišče: <http://www.concourt.sk/>

Ustavno sodišče Slovaške republike (v nadaljnjem besedilu: ustavno sodišče) je bilo ustanovljeno z ustavo Slovaške republike št. 460/1992 kot neodvisen pravosodni organ za varstvo ustavnosti. Njegova pooblastila in pristojnosti so urejeni v členih 124 do 140 ustave Slovaške republike, kakor je bila spremenjena. Podrobnosti organizacije ustavnega sodišča, postopek pred sodiščem in status njegovih sodnikov določa zakon št. 38/1993, kakor je bil spremenjen.

Na plenarnem zasedanju ustavnega sodišča je bil v skladu s členom 79 zakona št. 38/1993 sprejet poslovnik ustavnega sodišča št. 114/1993, kakor je bil spremenjen, ki podrobneje ureja: notranje delovanje ustavnega sodišča pri pripravah na postopke in odločanju; zadeve, povezane s statusom plenarnega zasedanja, senati, sodniki poročevalci, sodnimi izvedenci in drugimi osebami, ki sodelujejo pri delovanju ustavnega sodišča; ter disciplinske postopke zoper sodnike.

Ustavno sodišče začne postopek, če pritožbo vloží:

(a) vsaj petina članov državnega sveta Slovaške republike;

(b) predsednik Slovaške republike;

(c) vlada Slovaške republike;

(d) sodišče v okviru svojega odločanja;

(e) generalni državni tožilec Slovaške republike;

(f) javni varuh pravic (varuh človekovih pravic) v zadevah, povezanih s skladnostjo zakonov z zakonodajo iz člena 125(1), če bi lahko njihovo nadaljnje izvajanje ogrozilo temeljne pravice ali svoboščine ali človekove pravice in temeljne svoboščine, ki izhajajo iz mednarodne konvencije, ki jo je Slovaška republika ratificirala in je bila razglašena v skladu z zakonom;

(g) vsaka oseba, o pravicah katere se odloča, kot je navedeno v členu 127 in členu 127a ustave.

Postopek se začne na dan vložitve pritožbe pri ustavnem sodišču.

S členom 127a ustave Slovaške republike je urejen institut „ustavne pritožbe“, ki jo lahko vloží posameznik ali pravni subjekt („pritožnik“), ki trdi, da so bile s pravnomočno odločbo, ukrepom ali drugim posredovanjem kršene njegove temeljne pravice ali svoboščine, razen kadar o varstvu teh temeljnih pravic in svoboščin odloča drugo sodišče.

Poleg splošnih podatkov je treba v pritožbi navesti:

(a) katere temeljne pravice ali svoboščine so bile po mnenju pritožnika kršene;

(b) pravnomočno odločbo, ukrep ali drugo posredovanje, s katerimi so bile kršene temeljne pravice ali svoboščine;

(c) osebo, zoper katero je vložena pritožba.

Pritožbi se priloži izvod pravnomočne odločbe, dokument, v katerem je opisan ukrep, ali dokazilo o kakem drugem posredovanju. Če pritožnik zahteva sorazmerno finančno nadomestilo, mora navesti zahtevani znesek in razloge, zaradi katerih se zahteva. Udeleženca v postopku sta pritožnik in stranka, zoper katero je vložena pritožba. Vložitev pritožbe nima odločilnega učinka.

Ustavno sodišče se lahko na predlog pritožnika odloči za začasni ukrep in odloči izvršljivost izpodbijane pravnomočne odločbe, ukrepa ali drugega posredovanja, če to ni v nasprotju s pomembnim javnim interesom in izvršitev izpodbijane odločbe, ukrepa ali drugega posredovanja pritožniku ne bi povzročila večje škode, kot bi nastala drugim osebami zaradi odložitve izvršljivosti; organu, ki je po mnenju pritožnika kršil njegove temeljne pravice ali svoboščine, zlasti odredi, da se začasno odreče izvajanju pravnomočne odločbe, ukrepa ali drugega posredovanja, tretjim osebami pa, naj se začasno

odrečejo uporabi dovoljenja, ki jim je bilo izdano s pravnomočno odločbo, ukrepom ali drugim posredovanjem. Začasni ukrep preneha najpozneje z začetkom veljavnosti odločbe o glavni stvari, razen če ustavno sodišče odloči, da preneha prej. Sodišče lahko začasni ukrep prekine tudi na lastno pobudo, če prenehajo razlogi, zaradi katerih je bil naložen.

Pritožba je dopustna samo, če je pritožnik uporabil pravna sredstva ali druge pravne poti, ki mu jih pravo dejansko zagotavlja za varstvo njegovih temeljnih pravic ali svoboščin in do katerih je upravičen v skladu s posebno zakonodajo. Tudi če ta pogoj ni izpolnjen, ustavno sodišče pritožbe ne zavrže, če pritožnik dokaže, da si razlogi, zaradi katerih ta pogoj ni bil izpolnjen, zaslužijo posebno obravnavo. Pritožbo je mogoče vložiti v dveh mesecih od datuma začetka veljavnosti odločbe ali datuma prigrisavitve ukrepa ali drugega posredovanja. V primeru ukrepa ali drugega posredovanja se to obdobje šteje od dneva, ko je imel pritožnik možnost, da se seznaní z ukrepom ali drugim posredovanjem.

Če pritožnik pritožbo umakne, ustavno sodišče ustavi postopek v zvezi z njo, razen če meni, da je umik nedopusten, in zlasti če je pritožba vložena zoper pravnomočno odločbo, ukrep ali drugo posredovanje, ki se šteje za izjemno hudo kršitev pritožnikovih temeljnih pravic ali svoboščin.

Ustavno sodišče odloča na podlagi dejstev, ugotovljenih v predhodnih postopkih, razen če se odloči drugače.

Če ustavno sodišče pritožbi ugodi, v sodbi navede ugotovitve: temeljno pravico ali svoboščino in določbe ustave, ustavnega zakona ali mednarodne konvencije, ki so bile kršene; ter pravnomočno odločbo, ukrep ali drugo posredovanje, s katerim je bila kršena temeljna pravica ali svoboščina. Če je bila temeljna pravica ali svoboščina kršena z odločbo ali ukrepom, ustavno sodišče tako odločbo ali ukrep razveljavi. Ustavno sodišče prav tako razveljavi vsako drugo posredovanje, s katerim je bila kršena temeljna pravica ali svoboščina, če tako posredovanje to dovoljuje.

Če ustavno sodišče pritožbi ugodi, lahko:

(a) odredi, da mora stranka, ki je s svojim nedelovanjem kršila temeljno pravico ali svoboščino, v tej zadevi upoštevati posebno zakonodajo;

(b) zadevo predloži v nadaljnji postopek;

(c) prepove nadaljnjo kršitev temeljne pravice ali svoboščine ali

(d) stranki, ki je kršila temeljno pravico ali svoboščino, odredi, naj znova vzpostavi stanje, kot je bilo pred kršitvijo temeljne pravice ali svoboščine.

Ustavno sodišče lahko stranki, katere temeljna pravica ali svoboščina je bila kršena, dodeli primerno finančno nadomestilo. Če se ustavno sodišče odloči za dodelitev primernega finančnega nadomestila, ga mora organ, ki je kršil temeljno pravico ali svoboščino, pritožniku plačati v dveh mesecih od datuma začetka veljavnosti odločbe ustavnega sodišča. Če ustavno sodišče razveljavi pravnomočno odločbo, ukrep ali drugo posredovanje in zadevo predloži v nadaljnji postopek, mora stranka, ki je v tej zadevi izdala odločbo, odločila o ukrepu ali kako drugače posredovala, o zadevi znova razpravljati in odločiti. V tem postopku ali med njim je pravno mnenje ustavnega sodišča za stranko zavezujoče. Za stranko, ki je v tej zadevi izdala odločbo, odločila o ukrepu ali kako drugače posredovala, je odločba zavezujoča, izvršljiva pa postane ob sprejetju.

Državne institucije za varstvo človekovih pravic

Slovaški nacionalni center za človekove pravice (Slovenské národné stredisko pre ľudské práva)

Kýčerského 5

811 05 Bratislava

SLOVAŠKA

Telefon: +421 2 20850111

+421 2 20850114

Telefaks: +421 2 20850135

E-naslov: info@snspl.sk

Spletišče: <http://www.snspl.sk/>

Slovaški nacionalni center za človekove pravice, ustanovljen na podlagi zakona št. 308/1993 državnega sveta Slovaške republike o ustanovitvi Slovaškega nacionalnega centra za človekove pravice, kakor je bil spremenjen, je na Slovaškem začel delovati 1. januarja 1994. Vlada Slovaške republike je osnutek zakona predložila na podlagi resolucije slovaške vlade št. 430 z dne 15. junija 1993, s katero je vlada na pobudo Organizacije združenih narodov soglašala z izvedbo „projekta ustanovitve Slovaškega nacionalnega centra za človekove pravice“ s sedežem v Bratislavi. Naloge centra so se razširile s sprejetjem zakona št. 136/2003 o spremembah in dopolnitvah zakona št. 308/1993 državnega sveta Slovaške republike o ustanovitvi Slovaškega nacionalnega centra za človekove pravice in zakona št. 365/2004 o enakem obravnavanju na nekaterih področjih, o varstvu pred diskriminacijo ter o spremembah in dopolnitvah nekaterih zakonov (protidiskriminacijski zakon). Gre za neodvisen pravni subjekt na področju varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin, vključno s pravicami otrok.

Center ima kot neodvisen pravni subjekt nenadomestljivo vlogo na področju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, vključno s pravicami otrok in spoštovanjem načela enakega obravnavanja. Je edina slovaška institucija za enake pravice (tako imenovani „nacionalni organ za enakost“), to pomeni za presojo spoštovanja načela enakega obravnavanja v skladu s protidiskriminacijskim zakonom.

Pristojnost

Pravni status in pristojnost centra sta urejena z zakonom št. 308/1993 državnega sveta Slovaške republike o ustanovitvi Slovaškega nacionalnega centra za človekove pravice (v nadaljnjem besedilu: center), kakor je bil spremenjen. Center v skladu s členom 1(2) zakona zlasti:

spremlja in presoja spoštovanje človekovih pravic in skladnost z načelom enakega obravnavanja na podlagi posebne zakonodaje;

zbira in na zahtevo zagotovi informacije o rasizmu, ksenofobiji in antisemitizmu v Slovaški republiki;

opravlja preiskave in raziskave o zagotavljanju informacij na področju človekovih pravic ter zbira in razširja informacije s tega področja;

pripravlja izobraževalne dejavnosti in sodeluje v informacijskih kampanjah za povečanje strpnosti v družbi;

zagotavlja pravno pomoč žrtvam diskriminacije in izrazov nestrpnosti;

na zahtevo posameznikov ali pravnih subjektov ali na lastno pobudo izdaja izvedenska mnenja v zadevah, povezanih s spoštovanjem načela enakega obravnavanja na podlagi posebne zakonodaje;

opravlja neodvisne raziskave v zvezi z diskriminacijo;

pripravlja in objavlja poročila in priporočila o vprašanih v zvezi z diskriminacijo;

zagotavlja knjižnične storitve;

zagotavlja storitve na področju človekovih pravic.

Center sodeluje pri zagotavljanju pravnega svetovanja o vprašanih v zvezi z diskriminacijo, izrazi nestrpnosti in kršenjem načela enakega obravnavanja vseh oseb s stalnim prebivališčem v Slovaški republiki; prav tako je zakonsko pooblaščen, da na zahtevo zastopa stranke v postopkih, ki se nanašajo na kršitve načela enakega obravnavanja. Center vsako leto objavi poročilo o spoštovanju človekovih pravic v Slovaški republiki.

Pooblastila

zagotavljanje pravne pomoči žrtvam diskriminacije in izrazov nestrpnosti;

zastopanje na podlagi pooblastila v postopkih, povezanih s kršitvijo načela enakega obravnavanja;

pravica zahtevati, da sodišča, tožilstvo ali drugi državni organi, lokalni vladni organi, organi posebnega interesa in druge institucije centru v določenem roku posredujejo informacije o spoštovanju človekovih pravic.

Zagotovljena pomoč

Na center se lahko obrne vsak posameznik ali pravni subjekt, ki meni, da je žrtev diskriminacije zaradi delovanja ali nedelovanja katere koli od zgoraj navedenih institucij. Pritožnik mora ob vložitvi pritožbe navesti vse potrebne informacije in predložiti vse ustrezne dokumente.

Sodelovanje

Center lahko informacije o spoštovanju človekovih pravic zahteva tudi od nevladnih organizacij, ki delujejo na področju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, vključno s pravicami otrok, in lahko z njimi sklene dogovor o načinu in obsegu zagotavljanja takih informacij.

Postopek za vložitev pritožbe

Državljeni lahko pritožbe vložijo:

pisno (na obrazcu in z dokumentom, ki ga pošljejo po pošti, telefaksu ali e-pošti);

osebno.

Varuh človekovih pravic

Varuh človekovih pravic

Nevádzova 5

821 01 Bratislava

SLOVAŠKA

Telefon: +421 2 48287401

+421 2 43634906

Telefaks: +421 2 48287203

E-naslov: sekretariat@vop.gov.sk

Spletišče: <http://www.vop.gov.sk/>

V skladu s členom 151a(1) ustave Slovaške republike „je javni varuh pravic **neodvisen organ Slovaške republike**, ki v okviru zakona in v skladu z njim **varuje temeljne pravice in svoboščine** posameznikov in pravnih subjektov v postopkih pred organi javne uprave in drugimi javnimi organi, če je njihovo delovanje, odločanje ali neukrepanje v nasprotju z zakonom. Javni varuh pravic lahko v primerih, določenih z zakonom, zahteva odgovornost oseb, zaposlenih v organih javne uprave, če so kršile temeljne človekove pravice ali svoboščine posameznikov ali pravnih subjektov. Vsi javni organi morajo javnemu varuhu pravic zagotoviti potrebno pomoč.“

Na javnega varuha pravic **se lahko obrne vsaka oseba**, ki meni, da so bile zaradi delovanja, odločanja ali neukrepanja javnega organa kršene temeljne pravice in svoboščine, in sicer na način, ki je v nasprotju z zakonom ali načeli demokratične pravne države. Temeljne pravice in svoboščine, pri varovanju katerih pomaga javni varuh pravic, so določene v naslovu 2 ustave Slovaške republike (to je temeljne človekove pravice in svoboščine v členih 14 do 25, politične pravice v členih 26 do 32, pravice narodnih manjšin in etničnih skupin v členih 33 in 34, ekonomske, socialne in kulturne pravice v členih 35 do 43, pravica do varstva okolja in kulturne dediščine v členih 44 in 45, pravica do sodnega in drugega pravnega varstva v členih 46 do 50, pravica do azila tujih državljanov, preganjanih zaradi uveljavljanja političnih pravic in svoboščin), pa tudi v mednarodnih konvencijah o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah.

Javni varuh pravic **ukrepa na podlagi pritožbe** posameznika ali pravnega subjekta ali na lastno pobudo. Javni varuh pravic se ne sme vmešavati v odločanje sodišč, ni udeleženec v postopku, ne more vložiti zahteve za začetek postopka pred sodiščem; sodne odločbe mu niso vročene in nima pravice uveljavljati pravnih sredstev. Prav tako ni pristojen za razsojanje v sporih med posamezniki.

Katera koli oseba se lahko na javnega varuha pravic obrne:

pisno (po pošti, telefaksu, e-pošti ali z elektronskim obrazcem)

na uradu javnega varuha pravic;

osebno ali z zapisnikom ustne pritožbe:

na osrednjem uradu javnega varuha pravic vsak delovni dan med 8. in 16. uro, ne da bi bila potrebna predhodna najava;

vsak delovni dan v slovaških območnih enotah. Za območne urade se je treba predhodno najaviti na eno od kontaktnih števil.

V pritožbi je treba jasno navesti sporno zadevo, javni organ, zoper katerega je vložena pritožba, in kaj vlagatelj pritožbe zahteva.

Da se pospeši preučitev pritožbe, je priporočljivo priložiti izvode vseh dokumentov, ki jih ima pritožnik na razpolago za podkrepitev svojih zahtev. Če pritožba ne zadeva osebe, ki jo vlaga, je treba predložiti tudi pisno soglasje prizadete osebe za vložitev pritožbe ali pisno pooblastilo za ta namen.

Če oseba, ki vlaga pritožbo, v pritožbi, naslovljeni na javnega varuha pravic, ne navede svojega imena, priimka in naslova (pri pravnem subjektu ime subjekta in njegov sedež), gre za anonimno pritožbo, ki je javnemu varuhu pravic ni treba obravnavati. Oseba, ki vlaga pritožbo, lahko javnega varuha pravic zaprosi, naj ne razkrije njene identitete. V takih primerih javni varuh pravic ukrepa samo na podlagi izvoda pritožbe, v kateri niso navedeni osebni podatki. Če oseba, ki vlaga pritožbo, zaprosi, da se njena identiteta prikrije, vendar je pritožba taka, da je ni mogoče obravnavati, ne da bi vključevala nekatere osebne podatke, je treba o tem nemudoma obvestiti zadevno osebo.

Prav tako je treba zadevno osebo opozoriti, da se bo pritožba nadalje obravnavala samo, če se bo oseba v predpisanem roku pisno strinjala z vključitvijo nekaterih nujnih osebnih podatkov.

Javni varuh pravic preuči pritožbo.

Če javni varuh pravic ugotovi, da je pritožba glede na vsebino pravno sredstvo v skladu z zakonodajo o postopku v upravnih ali sodnih zadevah, zahtevkov ali pravno sredstvo v okviru upravnega sodstva ali ustavna pritožba, to takoj sporoči vlagatelju pritožbe in mu zagotovi navodila o pravilnem postopku.

Če javni varuh pravic izve za okoliščine, ki kažejo na to, da je oseba nezakonito pridržana, v zaporu, predmet disciplinske kazni za vojake, preventivne obravnave, preventivnega izobraževanja, institucionalne obravnave ali institucionalnega izobraževanja ali v policijski celici, s tem nemudoma seznanji pristojnega državnega tožilca, in sicer s pritožbo, v kateri poziva k ukrepanju na podlagi posebne zakonodaje, ter o tem obvesti upravo zadevne institucije in zadevno osebo.

Če se pritožba nanaša na preiskavo pravnomočne odločbe javnega organa ali če javni varuh pravic ugotovi, da je odločba javnega organa v nasprotju z zakonom ali kakim drugim splošno zavezujočim pravnim predpisom, lahko zadevo predloži pristojnemu državnemu tožilcu, ki začne postopek, ali sprejme kak drug ukrep, o čemer ustrezno obvesti vlagatelja pritožbe. Tako lahko ravna tudi v primeru pritožbe, ki vsebuje predloge ukrepov, za katere je pristojno državno tožilstvo. Državni tožilec mora v zakonsko predpisanem roku javnega varuha pravic obvestiti o ukrepu, ki ga je sprejel za odpravo nezakonitosti.

Javni varuh pravic pritožbe ne obravnava, če:

(a) zadeva, na katero se nanaša pritožba, ne spada v njegovo pristojnost;

(b) se zadeva, na katero se nanaša pritožba, obravnava pred sodiščem in postopka ni mogoče prekiniti ali pa je sodišče o zadevi že odločilo;

(c) državno tožilstvo obravnava ali je že obravnavalo zadevo, na katero se nanaša pritožba;

(d) v zadevi, na katero se nanaša pritožba, ukrepa ali odloča pristojni javni organ, ki ne spada v okvir pristojnosti javnega varuha pravic; ali pa je v zadevi, na katero se nanaša pritožba, že odločil javni organ, ki ne spada v okvir pristojnosti javnega varuha pravic;

(e) vlagatelj pritožbe umakne pritožbo ali navede, da ne vztraja pri nadaljnji preiskavi; ali podatki iz člena 13(4) niso bili predloženi ali navedeni v predpisanem roku.

Javnemu varuhu pravic pritožbe ni treba obravnavati, če ugotovi, da:

(a) se pritožba ne nanaša na osebo, ki jo je vložila, razen če je oseba predložila pisno soglasje prizadete osebe za predložitev pritožbe ali pisno pooblastilo za ta namen;

(b) so na datum vložitve pritožbe pretekla več kot tri leta od ukrepa ali dogodka, na katerega se nanaša pritožba;

(c) je zahteva očitno neutemeljena;

(d) je pritožba anonimna;

(e) se pritožba nanaša na zadevo, ki jo je javni varuh pravic že obravnaval, in ponovna pritožba ne vsebuje novih dejstev.

Javni varuh pravic vlagatelja pritožbe obvesti o neobravnavanju pritožbe in razlogih za to; to ne velja za anonimne pritožbe.

Če se s preučitvijo pritožbe ne dokaže, da so bile kršene temeljne pravice in svoboščine, javni varuh pravic to pisno sporoči vlagatelju pritožbe in javnemu organu, zoper katerega postopek, odločanje ali neukrepanje je vložena pritožba.

Če se s preučitvijo pritožbe dokaže, da so bile kršene temeljne pravice in svoboščine, javni varuh pravic ugotovitve preučitve skupaj s predlaganim ukrepom sporoči javnemu organu, zoper katerega postopek, odločanje ali neukrepanje je vložena pritožba.

Javni organ mora v 20 dneh po prejetju obvestila javnemu varuhu pravic sporočiti svoje mnenje o ugotovitvah preučitve in sprejetih ukrepih.

Če se javni varuh pravic ne strinja z mnenjem javnega organa ali če meni, da je sprejeti ukrep neustrezen, s tem seznaniti organ, ki ima nadzor nad javnim organom, zoper katerega je vložena pritožba, če pa takega organa ni, s tem seznaniti vlado Slovaške republike.

Organ, ki ima nadzor nad javnim organom, zoper katerega je vložena pritožba, ali vlada Slovaške republike, če takega organa ni, mora javnega varuha pravic v skladu z odstavkom 3 v 20 dneh po prejetju obvestila seznaniti z ukrepi, ki jih je sprejela v tej zadevi.

Če javni varuh pravic meni, da so sprejeti ukrepi neustrezni, s tem seznaniti državni svet Slovaške republike ali organ, ki ga je ta pooblastil.

Javni varuh pravic vlagatelju pritožbe in osebi, katere temeljne pravice in svoboščine so bile kršene zaradi delovanja, odločitve ali neukrepanja javnih organov, pošlje pisno obvestilo o ugotovitvah preiskave in sprejetih ukrepih.

Specializirani organi za varstvo človekovih pravic

Urad za enake možnosti

Slovaški nacionalni center za človekove pravice (Slovenské národné stredisko pre ľudské práva)

Kýčerského 5

811 05 Bratislava

SLOVAŠKA

Telefon: +421 2 20850111

+421 2 20850114

Telefaks: +421 2 20850135

E-naslov: info@snspl.sk

Spletišče: <http://www.snspl.sk/>

Urad za varstvo podatkov

Urad Slovaške republike za varstvo podatkov (v nadaljnjem besedilu: urad) kot državni organ prispeva k varstvu temeljnih pravic in svoboščin posameznikov pri obdelavi njihovih osebnih podatkov. Svoje naloge in dolžnosti izvaja neodvisno in v skladu z zakonom. Njegove glavne naloge so:

nenehno spremljati stanje na področju varstva osebnih podatkov, registracijo informacijskih sistemov in vodenje evidenc o informacijskih sistemih;

upravljavcem predlagati ukrepe za varstvo osebnih podatkov v informacijskih sistemih; v ta namen in v okviru svojih pooblastil upravljavcem izdaja priporočila; v primeru dvomov o tem, ali so obseg, vsebina in metode obdelave in uporabe osebnih podatkov sorazmerni z namenom, za katerega se obdelujejo, ali so skladni s tem namenom in ali so kronološko ali vsebinsko pomembni za ta namen, izdati zavezujoča mnenja;

izdati zavezujoča mnenja v primeru dvomov o čezmejnem pretoku osebnih podatkov;

izdati zavezujoča mnenja v primeru dvomov o registraciji informacijskega sistema;

preiskovati obvestila, predložena na podlagi člena 45, ali ukrepati na podlagi zahteve ali na lastno pobudo na podlagi člena 44a in odrejati popravne ukrepe za odpravo pomanjkljivosti;

ob sumu kršitve obveznosti, naloženih s tem zakonom, ima pravico upravljavca ali obdelovalca pozvati, naj zahteva pojasnila;

preverjati obdelavo osebnih podatkov v informacijskih sistemih;

naložiti kazni, če se ugotovi kršitev obveznosti, določenih s tem zakonom;

obvestiti organe pregona o sumu, da je bilo storjeno kaznivo dejanje;

registrirati informacijske sisteme in razkriti registracijski status;

sodelovati pri pripravi zakonodaje o varstvu osebnih podatkov;

sprejemati zakonodajo v okviru svojih pooblastil;

sprejemati mnenja o osnutkih zakonov in drugih osnutkih zakonodaje, ki ureja obdelavo osebnih podatkov;

najmanj vsaki dve leti državnemu svetu Slovaške republike predložiti poročila o stanju na področju varstva osebnih podatkov.

Drugo

Center za pravno pomoč (Centrum právnej pomoci)

Námestie slobody 12

P.O. BOX 18

810 05 Bratislava 15

Telefon: +421 2 49683521

+421 2 49683522

Telefaks: +421 2 49683520

E-naslov: info@legalaid.sk

Spletišče: www.legalaid.sk

Center za pravno pomoč je v Slovaški republiki začel delovati 1. januarja 2006. Kot organizacija, financirana iz državnega proračuna, s sedežem v Bratislavi je bil ustanovljen na podlagi zakona št. 327/2005 o zagotavljanju pravne pomoči materialno ogroženim osebam. Center ima urade ali izpostave v skoraj vseh regijskih mestih Slovaške republike, razen v Nitri in Trnavi (in sicer v Bratislavi, Banskí Bystrici, Žilini, Košicah in Prešovu), ter v drugih slovaških občinah (Liptovský Mikuláš, Tvrdošín, Humenné, Hlohovec, Rimavská Sobota, Nové Zámky in Svidník).

Center zagotavlja, da posamezniki, ki si zaradi materialne ogroženosti ne morejo privoščiti pravnih storitev za ustrezno uveljavljanje in varstvo svojih pravic, prejmejo pravno pomoč. Center skrbi, da je pravna pomoč v civilnih, delovnopravnih in družinskopravnih zadevah zagotovljena vsakemu posamezniku, ki izpolnjuje pravne zahteve (spori na Slovaškem). V čezmejnih sporih v skladu s tem zakonom vsem posameznikom, ki izpolnjujejo pravne zahteve in imajo stalno ali običajno prebivališče na ozemlju ene od držav članic EU, zagotavlja pravno pomoč v civilnih ter delovno-, družinsko- in gospodarskopravnih zadevah.

Pri prosilcih za pravno pomoč v zadevah, ki se nanašajo na diskriminacijo, se vloga Centra za pravno pomoč (v nadaljnjem besedilu: center) prekriva z vlogo Slovaškega nacionalnega centra za človekove pravice, s katerim komunicira glede vprašanj, povezanih s takimi prosilci. Odvetniki v centru se z vprašanjem diskriminacije srečujejo v glavnem v okviru diskriminacije pri zaposlovanju na podlagi etnične pripadnosti.

Posameznik **je upravičen do pravne pomoči**, če je materialno ogrožen, če spor ni očitno nesmiseln in če vrednost zahtevka presega vrednost minimalne plače, razen v sporih, pri katerih vrednosti zahtevka ni mogoče izračunati v denarnem znesku. Posameznik mora izpolnjevati zgoraj navedene zahteve za pravno pomoč ves čas trajanja pravne pomoči. Če dohodek prosilca presega zakonsko predpisano omejitev za materialno ogroženost, lahko center odobri pravno pomoč, če je to primerno glede na okoliščine zaprosene pravne pomoči.

Postopek v zvezi z zahtevo po pravni pomoči (v nadaljnjem besedilu: postopek) se začne s predložitvijo pisne vloge s priloženimi dokumenti, ki potrjujejo dejstva, navedena v vlogi, ki jo prosilec vložil na natisnjem obrazcu. Dokazila, da je prosilec materialno ogrožen, ne smejo biti starejša od treh mesecev. V vlogi morajo biti navedeni ime in priimek prosilca, naslov njegovega stalnega ali začasnega prebivališča in njegova enotna matična številka. Prosilec mora na poziv centra v razumnem roku, ki ga določi center, predložiti dodatne informacije in dokumente v zvezi s ključnimi dejstvi za presojo zahtevka; za to mora imeti na voljo najmanj deset dni. Prosilec je stranka v postopku. Vloga se vložil pri ustreznem uradu centra glede na kraj prosilčevega stalnega ali začasnega prebivališča. Prosilec mora v vlogi in na predhodnem posvetu navesti popolne in pravilne informacije. Center o vlogi odloči v 30 dneh od vložitve vloge, v kateri so navedeni podatki, ki jih zahteva zakon; tega roka ni mogoče podaljšati. Pritožba zoper odločitev ni dopustna. Center v odločbi, s katero ugodil zahtevi za pravno pomoč, določi odvetnika, ki naj bi upravičenca zastopal na sodišču, če je to potrebno za varstvo njegovih interesov. V odločbo, s katero se zahteva za pravno pomoč zavrne, je treba poleg podatkov, ki jih zahteva posebna zakonodaja, vključiti pojasnilo, da lahko prosilec, če razlogi, iz katerih je bil zahtevek zavrnjen, prenehajo, vložil novo vlogo v zvezi z isto zadevo. Če se z odločbo centra zavrne zagotovitev pravne pomoči upravičencu, ker ta ni želel sodelovati, ali če je upravičenec postopek neupravičeno prekinil, lahko center iz teh razlogov z odločbo zavrne ponovno vložitev novega zahtevka za pravno pomoč.

V členih 17 do 21 zakona št. 327/2005 je urejeno **zagotavljanje pravne pomoči v čezmejnih sporih, če je pristojno sodišče v Slovaški republiki**, v členih 22 do 24c zakona št. 327/2005 pa je urejeno **zagotavljanje pravne pomoči v čezmejnih sporih, če je pristojno sodišče v državni članici, ki ni Slovaška republika**.

Center za mednarodnopravno varstvo otrok in mladine (Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže)

Špitálska 8

P.O. Box 57

814 99 Bratislava

Telefon: +421 2 20463208

+421 2 20463248

Telefaks: +421 2 20463258

E-naslov: cipc@cipc.gov.sk

Spletišče: <http://www.cipc.sk/>

Center za mednarodnopravno varstvo otrok in mladine (v nadaljnjem besedilu: center) je javni organ, pristojen na ozemlju Slovaške republike. Ustanovilo ga je ministrstvo za delo, socialne zadeve in družino Slovaške republike, delovati pa je začel 1. februarja 1993 kot organizacija, ki jo ministrstvo neposredno upravlja in financira iz proračuna, za zagotavljanje in dajanje na voljo pravne pomoči otrokom in mladostnikom v razmerju do tujih držav.

Pristojnost centra je opredeljena v zakonu št. 305/2005 o socialnem varstvu otrok in socialnem skrbništvu, s katerim so bili spremenjeni in dopolnjeni nekateri zakoni. Center izvaja naloge organa, imenovanega za izvajanje mednarodnih sporazumov in pravnih aktov Evropske unije, in sicer:

deluje kot organ za sprejemanje in pošiljanje preživninskih zahtevkov v skladu z mednarodnimi konvencijami;

deluje kot osrednji organ, ki v skladu z mednarodnimi konvencijami in pravnimi akti Evropske unije obravnava mednarodne ugrabitve otrok;

ima vlogo osrednjega organa na področju mednarodnih posvojitvev v skladu z mednarodno konvencijo;

izdaja potrdila v skladu z mednarodno konvencijo;

v skladu s posebno zakonodajo opravlja druge naloge na področju socialnega varstva otrok, kadar je vpletena tuja država;

zagotavlja brezplačno pravno svetovanje na področju družinskega prava, če je vključen tuj vidik, zlasti v zvezi z vzdrževanjem in skrbništvom mladoletnih oseb, ter na področju posvojitvev;

sodeluje z organi drugih držav pogodbenic za sprejemanje in pošiljanje zahtevkov, osrednjimi organi drugih držav pogodbenic ter predstavništvu, osrednjimi agencijami državne uprave, bankami, podružnicami tujih bank, lokalnimi organi oblasti, organi lokalne samouprave in akreditiranimi organi.

Zadnja posodobitev: 18/03/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.